

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 ban. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nuz. Augenfild & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körszt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colonă 10
ban. pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 ban.

Nr. 211.

Brașov, Miercuri 24 Septembrie (7 Octombrie).

1903.

NOU ABONAMENT LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octombrie st. v. 1903

se deschide nou abonament, la care invităm
pe toți amicii și sprijinatorii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24
corône, pe șese luni 12 corône, pe trei luni
6 corône, pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: Pe un
an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Crisa noastră.*

Ne-am hotărât ca de aici încolo
să deschidem o nouă rubrică în co-
lonele fôiei noastre, în care să tre-
cem în revistă tot ce se propune,
se scrie și se discută la noi relativ
la crisa noastră interioară, verbând
mai la înțeles, la crisa ce de atâți ani
o străbate partidul român național.

Trebue să-o facem cu atât mai
vêrtos, cu cât tot mai mult iese la
ivélă, în cestiuni ce se refer la afă-
cerile noastre naționale interioare, și
sunt de cea mai gravă însemnătate,
că o polemică sinceră, leală și obiec-
tivă între foile noastre de aici este
în împrejurările de aici imposibilă.
Preocupațiunile sunt prea mari și
prea ne aflăm încă sub impresiunea
campaniei de calumniare, ce s'a purtat
un șir lung de ani în mijlocul nos-
tră pe calea presei, decât ca să
pôtă fi cum nu este, dér ar trebui
să fie.

Sunt vre-o două luni, de când
am vorbit de crisa noastră, accen-
tuând între altele marea ușurință,
frivolitatea și cinismul chiar, cu care
unii ômeni tratéză la noi în timpuri
așa de critice cele mai vitale ces-
tiuni de existență ale națiunei noastre.

Ați vădut cum Ungurii din par-
tidul liberal, care de la 1867 încôce
a fost neîntrerupt la putere, și a
avut timp și mijloce destule de a se
organisa și întări, se tânguesc aici,
că bărbații lor conducători sunt toți
mai mult ori mai puțin usați, că nu
mai e nici unul între ei, care să in-
sufle destulă încredere și simpatie
națiunei maghiare, ca să devină
conducător de ordine mai înaltă al
națiunei sale în critica situațiune de
aici. Ce să dîcem la rëndul nostru
noi Români din Ardeal, Bănat și
Țera unghurească, cari de la 1881
ne-am grupat într'un partid național
solidar, ca să ne putem apăra mai
cu succes în contra uneltirilor de
desnaționalizare și aservire politică,

socială și economică, ce să dîcem,
în fața faptului dureros, dér nene-
gabil, că o consorterie, a căreia in-
drâsnelă rivalisa cu lipsa consciinței
de responsabilitate, deja de un șir
lung de ani a lucrat sistematic pe
față și pe ascuns ca să vère în po-
por neîncrederea în bărbații săi cei
mai integri și leali și pofta de
cêrtă și de scandal?

Cu drept cuvânt se îngrijesce
aici fie-care bun naționalist român
de starea actuală desolată, la care
a trebuit să ajungă partidul nostru
după câte a suferit și suferă de
atâta timp.

Guvernanții noștri numai de vr'o
șese luni au intrat în bucluc și, uite
cât de sdruncinate le sunt șirurile și
cât de zadarnice par încă încercările
lor de a se reculege și de ași afla
bărbații în jurul cărora să se gru-
peze din nou.

Să nu ne pierdem decât răbda-
rea așa de curând. Să nu ne descu-
ragiăm. Tôte își află în cele din
urmă leacul lor. O greșelă însem-
nată politică nu se pôte așa de ușor
îndrepta. Pentru a motiva acêsta
n'ar trebui să recurgem tocmai la
proverbul despre nebunul acela, care
a aruncat o pètră în lac, pe care
dece înțelepți n-au putut-o scote.

Vē mai mirați decât, după tôte
câte le-a pătimit numai de la 1894
incôce partidul nostru național, el pare
cuprins de un somn letargic? Vē
mai mirați că, după tôte câte s'au
colportat pe la târguri despre con-
ducătorii noștri — cari în timpul
mai nou se vèd vèriți sub numirea
colectivă de „fruntași“, sub care în-
cap și chemați și nechemati — fie-
care din aceștia a ajuns a fi bănu-
it de ceva, și s'a lătit în popor neîn-
crederea față cu ei? Vē mai mirați
că după ce tinerimea care acum dece
ani s'a entusiasmata așa de mult la
rêsunarea vorbelor gôle, cu care era
îmbătată de „fruntașii“ de atunci,
acum în etatea mai înaintată a de-
venit precaută, prudentă și sceptică?
Vē mai minunați că, în lipsa de es-
periențe mai incurajătoare tinerimea
de aici e pôte în parte sedusă a
crede, că națiunea noastră nu mai
are bărbați, cari să-și încorde min-
tea, să-și deschidă pieptul și să-și
pună sufletul pentru cauza sfântă a
românismului?

Decă e să ne mirăm și să fim
surprinși de ceva, atunci acêsta e
purtarea acelor frați fruntași, cari
cred că pot face ca omul necult și
violent, care aici a dat o palmă soțu-
lui său nebănuitor, ér mâne crede că
o pôte face nedată întêmpinându-l cu
glas amicabil și dîcându-i: „Hai să
fim frați buni și sinceri.“

Tot așa de ciudată și deșertă
ni-se pare speranța naivă a acelora,
cari cred, că ajunge să adunăm po-
porul și să-i prezentăm un buchet
de fruntași, ca să-i redăm tôte
însuflețirea și încrederea, ce a fost
făcut să le cheltuescă înzădar, să
ștergem ori-ce urmă a desamăgiri
sale, și îndreptând astfel tôte să ne
îmbrățișăm în frăție și solidaritate!

Acțiunea Rusiei și Austro-Ungariei.

După conferențele ce le-au avut în
Mürzsteg miniștri de esterne Goluchowski
și Lamsdorff, guvernele Austro-Ungariei
și Rusiei au decis să trimită ambasadori-
lor br. Calice (austro-ungar) și Sinovjev
(rus) următoarea telegramă identică:

„D-vôstré ați fost însărcinat de curând
să declarați, că Austro-Ungaria și Rusia
țin strîns la opera lor de liniștire, la care
s'au angajat, și-și mențin programul elab-
borat la începutul anului față cu tôte
greutățile ce s'au oup până acum reali-
sării acestui program.“

„Pe când de-oparte comitetele revo-
luționare au provocat turburări și au re-
ținut populațiunea creștină din cele trei
vilaete de la cooperare la introducere
reformelor, pe atunci de altă parte or-
ganele sublimei Porți, cari au fost în-
credințate cu executarea reformelor, n'au
desfășurat în genere zelul necesar în di-
recțiunea acêsta și n'au fost pètrunse de gân-
dul, ce li-l șoptea acest regulament.“

„Pentru-ca să-și manifeste firma ho-
tărîre de a ține strîns la executarea re-
formelor pe cari le-a primit și sublima
Pörtă și cari sunt menite a garanta sigu-
ranța generală: cele două puteri au con-
venit asupra modalității unui control și
inspecțiuni influente, și veți primi în pri-
vința acêsta cât mai curând îndrumări
amănunțite.“

„Deși cele două puteri recunosc pe
deplin dreptul și îndatorirea sublimei
Porți de-a suprîma agitațiunile rebele
ale comitetelor, totuși ele regretă ca su-
primarea acêsta a fost însoțită de escese
și crudități, în decursul cărora au sufe-
rit pacinicii locuitorii.“

„Din cauza acêsta ele (puterile) con-
sideră ca necesar a veni în ajutorul vic-
timelor acestor evenimente regretabile. În-
drumările amintite vè vor comunica amê-
nunțele acțiunei umanitare ce s'au dove-
dit necesare pentru sprijinirea existenței
populațiunei despoiate de mijloce, pentru
ușurarea repatrierei și pentru restabilirea
satelor, bisericelor și școlilor pustiite
prin foc.“

„Guvernele Austro-Ungariei și Rusiei
nutresc firma speranță, că continuelle lor
fatigii își vor ajunge scopul, de a resta-
bili liniștea durabilă în provinciile încercate,
și sunt convinse, că sfaturile lor impar-
țiale vor fi ascultate de toți aceia, cărora
și în interesul cărora se adreséză.“

„În numele Majestății Sale imperiale
Vē invit, ca să comunicați cele de mai
sus guvernului turcesc.“

Bate la ochi, că în același timp nu
s'a adresat și Bulgariei un asemenea ad-
vertiment, ci numai Turciei.

Broșura politică de la T. St. Martin.

Am amintit deja despre broșura
ce a apărut de curând în l. maghiară
la T. St. Martin cu titlul „Néptör-
zsek“ (popóre) și tratând o chestie
de actualitate referitoare la discuția,
ce s'a încins asupra expresiunei
„Volksstämme“ din ordinul de și
de la Chlopy. Broșura acêsta scrisă
de un Slovac, o vedem reproducă și
comentată de diferite diare, între
cari și din diarul „Kronstädter Zei-
tung“.

Spre mirarea noastră însă diarul
săsesc își esprima bănuiala, că bro-
șura ar fi scrisă de un Român, deși
deja de vr'o dece zile tôte foile
maghiare și nemțesci au anunțat
apariția ei, indicând tot-odată, că
s'a publicat la T. S. Martin, ér au-

torul e un Slovac. Dăm și noi în
estras unele pasaje mai marcante:

Politica vienesă — dîce broșura —
avênd în vedere germanisația, a vrut să
realizeze prea mult și... s'a ales cu ni-
mica.

Germanisația generală i-a apropiat
pe frații certai și a creat situația din
care a rezultat posibilitatea împăcării de
la 1867. Maghiarii, Slovacii, Rușii, Românii
etc. uriau cu puteri unite pe Neamțul îm-
bulzitor, și acêsta a dat Maghiarilor pos-
ibilitatea, de a monopolisa pentru ei rolul
conducător și să pôta vorbi cu Viena nu
numai în numele Maghiarilor de rassă, ci
în numele întregii țeri, în numele între-
gei națiuni politice. Perfidia Vienei a fost
isvorul de forță, din care și-a scos Fr.
Deak puterea sa și cu exploatarea căreia
putu să ducă în luptă întreaga țera-contra
Vienei. Nu preponderanța deosebită a
Maghiarilor de rassă, seu forța lor extra-
ordinară materială, ori morală, a creat si-
tuațiunea din care Ungurii au eșit d'a-
supra, ci exclusiv numai perfidia Vienei
față cu popórele nemaghiare.

Ungurii se și feriau pe la începutul
anilor 60 a scôte în relief preponderanța
seu superioritatea maghiarismului. Se mul-
țumiau cu atâta, să fie egali cu celelalte
popóre. Slovacilor, Românilor, Serbilor,
Croatilor le dîceau: frați. Să poftescă ci-
neve și să studieze actele diefei din 1861
și va vedé cât erau atunci Maghiarii de
moderați și înțelepți. Pe atunci nici prin
vis nu visau de stat maghiar național. Im-
prejurările s'au schimbat, dér neînțelep-
ciunea politice vieneze nu s'a schimbat,
ér apetitul Ungurilor a crescut. La 1865
erau deja mai pretențioși, decât la 1861,
ér la 1867/8 nici nu mai voiau să audă
de cele ce la 1865 le admiteau ca lucruri
drepte și de sine înțelese față cu popó-
rele nemaghiare.

După 1866 politica de germanizare
a Vienei a cădut, însă în Viena încă tot
mai țineau la idea hegemoniei germane
și pentru-ca să o pôta salva cel puțin
pentru Cislaitania, au creat dualismul.
Motivul fundamental al acestei creațiuni
este însă imoral, adică a se cocoța pe ne-
dreptul d'asupra popórelor germane și ne-
maghiare. Êta de ce nici nu pôte avé
durată.

Situațiunea actuală este, că cei doi fac-
torii prepotenți se mănâncă unul pe altul,
și sfîrșitul forțe ușor pôte să fie, că unul
din ei după cum s'a convins la 1866, că
germanizarea nu se mai pôte susține în
întreaga monarchie, tot așa se va convinge
acuma, că dualismul nu se pôte susține
și va aborda organizarea popórelor, ca
factori politici cu aceleași drepturi și ace-
lași rang în stat, ér Maghiarii n'au pute-
rea de a o împiedeca acêsta, ori cât s'ar
înfuria ei și ori cât s'ar sbuciuma în acce-
sele lor de grandomanie.

Maghiarii la 1868 încă tot nu îndrâs-
niau să iese pe față cu postulatul imposi-
bil al statului național, ci au codificat
frumușel în lege, că toți cetățenii Un-
gari, ori de care naționalitate s'ar ținé ei,
alcătuesc împreună națiunea ungară po-
litică unitară. În formula acêsta șirétă ad-
vocățescă este cuprinsă rezervația mentală
că Maghiarii sunt altceva, decât popor,
n'au cređut însă de oportun s'o spună
acêsta pe față; interpretația nu pôte să
lase îndoieii, decât considerăm stările fap-

* A se vedé și nr. 146 al „Gaz. Trans.“ din
anul curent.

tice. Maghiarii singuri nu alcătuiesc națiunea politică ungară, ci numai la olaltă cu celelalte popore. Din punctul de vedere al statului, Maghiarii singuri nu sunt națiune politică, tot așa cum nu sunt nici Românii, Rușii, Slovaci, érédecă vorbim fără referință la stat, atunci și ei sunt tot așa o naționalitate, un popor, ca și Românii, Rușii, Sârbii, Slovaci.

La 1878 când se afla în dezbateră codul penal și în special § 172, care tratăz de așa numita agitație, autorul legii secretar de stat Carol Csemegi a dat interpretăția acésta din urmă în cameră și camera a primit-o fără împotrivire. Domnul secretar de stat însă a declarat tot odată, că vorbind cu referință la stat atunci e altceva, va să dică în accepția acésta din urmă i-a avansat pe Maghiarii singuri la rangul de națiune politică! Cu toate acestea, deși până în ziua de astăzi ei nu alcătuiesc singuri națiunea politică ungară, ci numai la olaltă cu Românii, Sârbii, Rușii, Slovaci etc. Ei singuri nu sunt decât tot un popor, ca și Românii, Sârbii etc.

(Va urma.)

Klofac și Polonyi. Deputatul Klofac din Praga a adresat lui Polonyi o telegramă în limba franceză, ca răspuns la telegrame de felicitare, pe care Polonyi o adresase de la un banchet Cehilor, ca și Polonilor, accentuând o unire între Maghiarii și aceste națiuni. Été textul telegramei lui Klofac:

„Căldurose mulțumiri vouă și amicilor Dv., pentru-că ați recunoscut unde este asasinul comun al vostru și al nostru. Perseverați până în sfârșit în lupta contra aservirii nemțești, contra căreia numai statul Boemiei vă pôte apăra. Armata este instituția, care vré să ne germanizeze. Tipul tuturor răutăților și mișeliilor nemțești este președintele ministerului Dr. Koerber. Înălțurarea lui ar fi în favorul vostru și al nostru“.

Kossuthiștii însiși nu prea dau importanță telegramei radicalului ceh.

Gimnasiul din Năsăud.

Duminecă s'au împlinit patru-deci de ani de la deschiderea gimnasiului românesc din Năsăud. Din acest incident „Revista Bistriței“ face o privire retrospectivă asupra acestei epoci însemnate a unui institut de cultură și educațiune românesc. Gimnasiul s'a deschis la 4 Octomvrie 1863, în ziua onomastică a Majestății Sale, dând astfel în mâna fiilor lui Marte armele culturai, ale științei și luminei, în locul armelor de oțel cu cari multe victorii au secerat în timpul de 88 ani cât au avut chemarea de a apăra granițele țării și tronul Domnitorului.

La anul 1851 desființându-se vechea instituțiune a miliției de graniță, granițerii au primit cu îngrijare acésta dispoziție prea înaltă. Rămași însă stăpâni pe fondurile de monture și de provente, ei nu le-au împărțit între sine, deși aveau dreptul a face acésta, ci conduși de bărbați cu iubire față de neam, au luat hotărârea se le decreteze ca fonduri pentru înființarea de școle și pentru a ajutama cu stipendii pe tinerii, cari vor frecuenta aceste școle.

Prin acésta s'a pus baza înființării gimnasiului din Năsăud, ideia nobilă și măreța, ce s'a și realizat, așa că gimnasiul s'a putut deschide la 4 Octomvrie 1863.

Pentru a da o însemnătate deosebită acestui moment cultural, s'au aranjat anul acesta frumoșe festivități.

În presera zilei de 4 Octomvrie s'a dat o serenadă înaintea edificului gimnasial. Duminecă în 4 Octomvrie s'a ținut liturghie solemnă în biserica gr. cat. După liturghie a urmat o producțiune musicală-declamatorică în aula gimnasiului, éré séra s'a dat o petrecere cu joc în sala de gimnastică a gimnasiului. Venitul acestei producțiuni a fost destinat fondului de ajutorare a școlarilor de la gimnasiu în cas de bôlă.

Numita revistă amintind de atacurile ce s'au îndreptat în contra acestui institut românesc de cultură, care la început avea caracter românesc și confesional, dér a venit vremea când și-a pierdut caracterul confesional și școla fú decretată de fundațională, dându-i-se nume în limbă străină, — esclamá:

„Ori-ce s'ar dice, dér în acésta luptă n'am fost tot-déuna la postul nostru. Am fost mic de suflet, mari de patimi. Pe cel ce ne-a atacat, noi l'am primit cu brațele deschise. Virtuțile străbunilor noștri par-că ne-au părăsit. Ne place să ne lăudăm cu strămoșii, dér nu ne dovedim vrednici de ei. Suntem mari la statură, dér mic la fapte. Îngrijați de viitor, să ne întrebăm, că ore puté-vom serba încă un jubileu de 40 de ani?“

Probleme economice și sociale.

(6)

(Urmare.)

La ómenii noștri de afaceri veđi în dată că nu sunt prea deprinși cu lumea și nu au rutina necesară în contactul cu mușterii. În loc de a căuta să te îndatoreze și să te facă să vii éráși, ei cugeté la contrar. Apoi este curios că într'un sat mare și bogat ca Șugagul, cu toate că șoseua erarială este foarte bine întreținută, cel puțin diregătorele comunale se nu caute nici ei, nici sătenii, ca mușterii să aibă totdeuna trăsuri la dispoziție și să trimită dênșii dilnic lapte și transport regulat de alimente la coloniile climaterice și de lucrători și să le facă tot felul de înlesniri. Și altfel se transportă alimentele cu căruța și în altă stare pe spinările cailor și pe sâmare. Cine ar profita de aceste toate, decât nu locuitorii din sat, căutând a trage prin buna primire și îndatorire cât mai multă lume alésă, ca să-i viziteze, a căror întreținere și alimentațiune cade apoi în sarcina și beneficiul lor? Óre ceea-ce a făcut serviciul silvic la pavilónele sale rêslețe, să nu pótă face deregătorele comunale, inteligența din sat, în interesul bolnavilor și vizitatorilor, ca și în interesul propriu al sătenilor? Ađi îți este greu să găsești lapte de vacă în sat, ci trebuie să te mulțumesci cu lapte de capră, ori de óie, și pentru o căruță ori cal să colinđi satul întreg, și decât vré să béi lapte la colonie trebuie să-ți aduci vacă ori bivoliță de lapte cu tine! Óre ar fi așa de greu și sacrificiu atât de mare, de a ținé vara în sat ori la colonii 10—20 vaci de Pinzgau bune de lapte, și a le pune la dispoziția publicului?

Ce sacrificii mari și înlesniri de tot felul nu fac Elvețienii, Boemii etc. etc., pentru a atrage lumea și voiagiorii străini la dênșii, și câte parale nu lasă aceia în urma lor. Și nicăiri excursiunii străini și suferinđii nu ar puté fi atrași așa de ușor, ca în munții Sebeșului, unde străinii au pregătit terenul pe jumătate! Dér când trebuie să stai în munte 3—4 zile până-ți vine căruța, și poți răbda fóme și sete 3—4 zile, decât nu ți-ai adus în straiță, ori până ți trimite alt-cineva în desagi pe spinarea cailor, deși acolo nu prea te îndemnă la excursiune și turistică, cu totă frumșeța regiunii și salubritatea naturii de munte!

Trecem de la Șugag înainte, éráși și éráși mare parte mestecini cu frunđa lor argintie acoper mare parte cóstele, și numai rar se observă câte un copac cu frunđa lui verde închisă — stejarii, pe alocurea fagii devin tot mai deși. Abia după ce am trecut pe hotarul Jinei apar stejarii, ceva mai numeroși, însă amestecați cu fagi. Am făcut de la Sebeș la Șugag un drum de 30 klm., de la Șugag până la Tău alți vre-o 25 klm., unde părăsim rîul (Sebeș) și apucăm pe valea Bistra la stânga, și încă nici pomenire de vestitul brădet și codru de brad. În apropiere la Tău sunt pavilónele și grădinile silvice — pepinierele forestiere bine întreținute. Brădet însă nicăiri.

Cu uimire caut pe harta topografică a statului major, ce o aveam cu mine espicarea acestui fenomen curios, și ved, că

deși ne aflăm în munte, dér suntem încă relativ jos de tot; în Șugag cota este de 458 m. d'asupra nivelului mării, cum aceeași cu a șesului Făgărașului. Ajunși la Tău suntem la 739 m., înălțime egală cu a șesului Bârsei, unde însă masivul de brădet curat descinde până jos în câmpie la Dêrstele Brașovului și la Christian, éré aci încă nici pomenire de brad ori moliđi, probabil fiind-că clima este mai dulce nearuncând munții cei înalți récélă.

Pomii roditori au dispărut deja de mult dimpreună cu *chrihinele*, éré pe cele plaiuri în drépta și în stânga apar odăile ómenilor din Șugag și Jina rêslețe ca nisce cuiburi de șoimi și vulturi, încât cređi că ómenii se urcă cu balonul la ele. Dér în definitiv în vale suntem ceva mai jos decât grădinele din Șcheiul Brașovului și cele din Cernatul și Turcheșul Săcelelor, unde este foarte mult pomét de tot felul — și aici clima trebuie să fie mai dulce, nefiind munți înalți în apropiere, cari să arunce récélă și brumă.

De la Tău înainte, apucând la stânga pe valea Bistrei, drumul deși este bun, dér nu este așa neted și urcă considerabil. După o cale de 2 ore, eșim la Colonia Bistra — o fostă colonie de tăietori de lemne, aduși din Baden pentru exploatarea pădurilor, de la cari au rămas pavilónele actuale ce servește drept vilă, și sunt date érna în îngrijirea pădurarilor statului; unele sunt și particulare. Jos în vale se află un stavilar puternic de 6 m. înălțime și 8 m. lărgime pentru adunarea apelor necesare la scoborirea și transportul groșilor în plute, cari însă nu au reușit, și stavilarul este ađi aprópe o ruină. Nu scim decât pe valea Bistra se pot pluti lemne vre-odată, apa fiind de tot mică. Încă jumătate drumul făcusem pe valea Bistrei, până am dat de brădet, éré colonia este construită pe un plaiu frumos în masiv aprópe curat de molid.

Colonia este vara bine cercetată și populată de familii din toate némurile, venite de la Sibiu, Sebeș, Mercurea etc. cari petrec mai multe săptămâni și cu lunile aicea, căci poziția locului este ferită de vânturi violente, are un aer curat și o apă de isvor admirabilă. Distracție aprópe de loc, decât excursiuni prin brădet și pe cele plaiuri, și perspective frumoșe în toate direcțiunile. Cota este de 1321 m. de-asupra nivelului mării, pe când Predélul are 1040 m., dér clima este relativ mult mai dulce aci, căci nu sunt nici curenții aceia reci, nici munți înalți și pleșuvi în apropiere, cari să arunce brumă și récélă. Poziția locului este foarte bine alésă, și ar puté să atragă multă lume aci, dér n'are unde șede și ce mânca, căci aprovizionarea cu de ale mâncării se face de la Urlați pe cai, cari aduc provientul óspeților de la Sibiu.

(Va urma.)

Masa studenților români din Brașov.

Deviza: „Éré pe binefăcătorii mesei acesteia vii și morți, pomenesc-i Dómne întru împărăția Ta“.

(Din rugăciunea ce se rostescé dilnic la masa studenților.)

Lucrările pregătitoare pentru anul de gestiune al instituțiunii binefăcătoare a mesei studenților români din Brașov, s'au început deja.

Masa se va deschide și în anul acesta tot în 1 Octomvrie v., ca și în anii trecuți. Concursul pentru înaintarea petițiunilor de primire la masă a expirat în 13 Septemvrie v. S'au înaintat cu totul 50 de petițiuni, dintre cari 23 din partea celor, cari au beneficiat de masă și în anul trecut, éré 27 dela petenți noi.

Comisiunea administrativă a mesei studenților în ședința sa ținută în 14 Septemvrie v. sub presiuni d-lui director gimn. Virgil Onițiu, a luat la cercetare minuțiosă petițiunile întrate împreună cu acelușele lor (testimonii școlare și certificate

de paupertate) și stabilind numărul locurilor gratuite la masă pentru acest an școlar cu 30, a compus — nu fără multă greutate — o listă de 30 școlari, cari atât din punct de vedere al purtării morale, al progresului în studii, cât și al gradului de paupertate și al relațiunilor familiare, păreau, în baza documentelor acluse, mai demni de a fi ajutamați. Că mulți din cei 20 petenți, cari n'au putut fi luați în considerare din lipsa de mijloce satisfăcătoare pentru întreținerea lor gratuită la masă, ar fi meritat și ei să fie primiți, se întelege de la sine. Și chiar conferența profesorală ținută în 19 v. l. c. s'a vedut necesită — contând la sprijinul nesecat al publicului — să mai primescă peste nr-ul maximal de 30, ce s'a fost stabilit, încă 1 școlar, care de-altfel ar fi fost în imposibilitate a-și continua studiile.

Astfel dér conferența profesorală a primit la prânđul gratuit de masa studenților de astă-dată 31 școlari sêraci — ca tot-déuna: fără nici o considerațiune la confesiunea lor, ceea-ce iese evident la ivélă din faptul, că dintre 47 petenți de confesiunea gr. or. s'au primit la masă 28 (s'au respins deci 19 petenți), éré dintre 3 petenți de confesiunea gr. cat. nu s'au respins nici unul, ei au fost primiți toți. Ținem să accentuăm acest lucru, pentru ca să se scie, că — deși sprijinul mesei studenților noștri din părțile fraților greco-catolici este minimal — cu toate acestea la școlile nóstre române din Brașov corpul profesoral nu se lasă condus în chestiuni școlare nici-odată de veleități confesionale.

În cele următoare dăm:

Lista școlarilor

primiți la prânđul gratuit de masa studenților români din Brașov pe an. școl. 1903/04.

A. De la gimnasiu.

Clasa IV: 1. Const. Coltofeanu, gr. or., din Brețcu (comit. Treiscaune).

2. Romul Cosma, gr. or., din Ariușd (comit. Treiscaune)

Clasa V: 3. Demetr. Morariu, gr. or., din Secaș, comit. Timiș.

4. Nicolae Sculici, gr. or., din Mécina, com. Caraș-Severin.

5. Simeon Turtea, gr. or., din Săsăuș, comit. Sibiu.

Clasa VI: 6. Ioan Bălean, gr. or., din Dognăcica, comit. Caraș-Severin.

7. Teofil Bucșa, gr. or., din Șeghești, com. Tîrnava-mare.

8. Dumitru Cazac, gr. or., din Șaulung, comit. Brașov.

9. Ioan Danciu, gr. or., din Bucium-Cer., com. Alba de jos.

10. Ioan Dandea, gr. or., din Cămpeni, com. Turda-Arieș.

11. Ioan Jianu, gr. or., din Alibunar, comit. Torontal.

12. Victor Jula, gr. or., din Ciucunești, comit. Hunedóra.

Cl. VIII: 13. Nicolae Boeriu, gr. or., din Grid, comit. Făgăraș.

14. Dumitru Frâncu, gr. or., din Comăna sup. comit. Făgăraș.

15. Romul Mioc, gr. cat., din Mécina, comit. Caraș-Severin.

16. Nicolae Oprean, gr. or., din Poiana, comit. Sibiu.

17. Alexe Sulică, gr. or., din Turcheș, comit. Brașov.

B. De la școla reală.

Cl. III: 18. Octavian Réccean, gr. cat., din Dejan, comit. Făgăraș.

Cl. IV: 19. George Lincu gr. or., din Doboli de jos, comit. Treiscaune.

20. Eugen Sibiian, gr. or., din Dobêrlău, comit. Treiscaune.

C. De la școla comercială.

Clasa I: 21. Ioan Dobromirescu gr., or., din Dubova, comit. Caraș-Sev.

22. Ioan Hernea, gr. or., din Mircovăț, comit. Caraș-Severin.

23. Iustinian Popovici, gr. or., din Petriș, comit. Arad.

Cl. II: 24. Vasilie Bucur, gr. or., din Frata magh. comit. Clușu.

25. Ioan Cornut, gr. or., din S. Miclăușul sêrb., com. Torontal.

26. Petru Manole, gr. or., din Bacifalu, comit. Brașov.

27. George Stroe, gr. or., din Bacifalu, comit. Brașov.

- Cl. III: 28. Ioan Mafteiș, gr. or., din Pa-
loș, com. Tîrnava mare.
29. Valeriu Pop, gr. cat., din Vad,
comit. Făgăraș.
30. Dumitru Sêrbu, gr. or., din
Dêrste, comit. Brașov.
31. Nicolae Suciș, gr. or., din Bo-
gata Olt. com. Tîrnava m.

**Statistica după comitate a școlari-
lor primii la masă** se presintă astfel:

Din comitatul	<i>Alba de jos</i>	1 școlar
"	<i>Arad</i>	1 "
"	<i>Brașov</i>	5 "
"	<i>Caras Severin</i>	5 "
"	<i>Clușii</i>	1 "
"	<i>Făgăraș</i>	4 "
"	<i>Hunedora</i>	1 "
"	<i>Sibiiu</i>	2 "
"	<i>Timiș</i>	1 "
"	<i>Tîrnava mare</i>	3 "
"	<i>Torontal</i>	2 "
"	<i>Treiscaune</i>	4 "
"	<i>Turda-Arieș</i>	1 "

Cu totul 31 școlari.

Masa studenților va fi plasată și în acest an școl. tot la d-l și d-nea Ioan și Eufrosina Avrigeanu în nemijlocita apropiere a edificiului școlar. Condițiile de întreținere au rămas aceleași ca și în anul trecut. Fondul mesii studenților plătesce pentru prânț 13 corone de elev pe lună. Un elev la masă pe cele 9 luni de gestiune ale mesii costă deci 117 corone. Spesele totale deci cu cei 31 elevi primii la masă se cifrăză cu 3627 cor., o sumă însemnată, care din venitele ordinare ale fondului nu se poate acoperi. Căci fondurile mesei studenților în cifră rotundă fac adî circa 25,000 cor., venitele acestui capital socotite în medie cu 5%, ne dau pe acest an 1250 cor., la care adaugînd încă vr'o 7—800 corone venite sigure din cotisațiunii anuale și alte venite asigurate, — rezultă suma de 2000 corone. Restul de 1627 corone trebuie să iasă erăși din punga generosului nostru public românesc și în deosebi din munificența băncilor noastre românesce din patrie, fără de al căror ajutor, de mult ar fi trebuit să se reducă numărul și a celor prea puțin beneficianți ai mesei studenților noștri.

Suntem convinși însă, că sprijinul publicului românesc va scuti și în acest an de deficit această instituțiune neprețiată, umanitară și românescă!

X. I.

SCIRILE DILEI.

— 23 Septembrie v.

Din Gherla ni-se scrie cu data de 4 Octomv.: Adî în ziua onomastică a Maj. Sale s'a ținut în catedrală sf. liturghie celebrată de Ex. S. P. S. Domn episcop al Ardealului Dr. Sabo, asistat de domni canonici Iies. Ivascu, Dr. Domide și profesorul de teologie Dr. Fabian, ér ca diacon: domni Pordea, secretarul episcopului, și Dr. Gheș, profesor la teologie. Răspunsurile le-a dat corul teologilor seminariali sub conducerea teologului Groza. La sf. liturghie a asistat puțină inteligență, din contră dame și popor foarte mult, de unde se vede, că femeia română nu e numai mamă bună, dér și religioasă și iubitoare de biserică. Mai mare ne-a fost plăcerea și bucuria, când corul teologilor după sfânta evanghelie și la finea liturghiei, întonă imnul „Dămine ține și protege patria și pe împérat etc. — *Secalajanul.*

Fundațiune nouă. D-l Andreiș *Vodă* preot gr. cat. în Ormenișul-de-Câmpie, a deus la capitulul metropolitan din Blășiș suma de 3000 cor. ca fundațiune de stipendii pentru sêraci.

Recruți voluntari. După cum ni-se scrie, în *Rodna-veche* s'au anunțat mai mulți feciori români pentru a fi recrutați. Și din alte comune s'au prezentat la comandă numeroși feciori români.

Alegere de preot. Duminecă în 4 Octomv. c. a avut loc în comuna Arpătac din tractul Treiscaunelor alegerea de preot pentru parochia vacantă acum de patru ani și administrată din partea părintelui *Mereș* din Bod. Sinodul parochial a fost

presidat de protopopul Dimian al Treiscaunelor. Alegerea a decurs în liniște și spre mulțumirea tuturor a fost ales de paroch cu unanimitate d-l Aurel *Nistor.*

Zidirea catedralei rom. gr. or. din Sibiiu progreséză frumos. Construcțiunea de fier a cupolei principale este deja ridicată. Turnurile sunt pe sfîrșite, și în săptămâna acésta se va așeza coperișul.

Recunoscerea naționalității române în Macedonia. Din Constantinopol se telegraféză, că marele vizir a declarat ministrului român Lahovary, că Pôrta ținînd promisiunea ce a făcut'o, va recunoscere naționalitatea română (cuțo-vlachă) în Macedonia.

La temniță. D-l George *Drăghiciș*, culegător-tipograf, va pleca mâne, Mercuri dimineța la Seghedin, ca în închisórea de stat de acolo să-și facă pedépsa de 1 lună închisóre, la care a fost condamnat în procesul pentru cununa de la mormântul lui Andreiș Mureșianu.

Gimnasiu român la Câmpulung (Bucovina). După cum scrie „*Deșteptarea*“ din Cernăuți, adunarea obștească convocată pe 28 Septemvrie n. c. la Câmpulung a reușit pe deplin. Au grăbit muntenii de a veni din toate comunele, chiar și cele mai depărtate ale ținutului Câmpulung, pentru a manifesta înaintea lumii neapărata trebuință a unui gimnasiu român în Câmpulung, ca în centrul comunelor muntene românesce. Înainte de a trece la ordinea zilei s'au desfășurat atât pașii întreprinși de până acuma spre dobândirea unui gimnasiu în Câmpulung, cât și activitatea comitetului executiv, însărcinat cu convocarea adunării de față. Terminându-se espunerile de mai sus, la care prilej s'au cetit și scrisorile d-lor dep. Lupul și Flondor, s'a trecut la constituirea adunării, alegîndu-se de president ad hoc d-l prota G. Balmoș. În cunoscuta-i elocuență a remarcat și P. C. S. necesitatea cea neapărata a unei școli mijlocii la Câmpulung, de care este pătruns și noul president al țării, Alteța Sa principele Hohenlohe, care din partea sa făgăduesce tot sprijinul. Primîndu-se cu satisfacție de cătră adunare cele împărtășite de păr. Balmoș, a luat cuvîntul primarul orașului Câmpulung, adv. d-l Dr. M. Iuster, care după ce a salutat pe cei prezenți din partea orașului, a propus adunării o rezoluțiune bine motivată despre necesitatea înființării unui gimnasiu român, în care să fie instruată și limba germană ca obiect obligat, rezoluțiune, care după o lungă desbatere s'a primit în fine unanim. La propunerea avocatului Dr. Cricilevici se alege un comitet executiv cu îndatorirea, de a întreprinde toți pașii necesari pentru o grabnică dobândire a gimnasiului dorit. În acest comitet au fost aleși cu aclamațiune d-nii Dr. G. Luția, V. Bocca, Dr. Iuster, Dr. Zaloscer, V. Alavirescu și Dr. Cricilevici.

Esplosie de benzină în Clușii. Lunî în 5 Octomvrie pe la órele 11 a. m. o detonătură oribilă a umplut de gróză pe locuitorii stradei Wesselényi din Clușii. În pivnița comerciantului de coloniale C. Fuhrmann s'a întîmplat o esplosie de benzină, în urma căreia s'a surpat întréga casă și a cutremurat și casele vecine. O femeie care tocmai atunci trecea pe dinaintea casei, a fost aruncată la pămînt și grav rănită de obiectele pe cari presiunea aerului le-a aruncat la stradă. Etașul înțaiș s'a surpat, de asemenea și o femeie tînără a cădüt sub dărîmături, fără însă să sufere leziuni mai însemnate. Esplosia s'a produs prin faptul, că servitorul prăvăliei a intrat cu lampa aprinsă în pivniță. Servitorul a fost scos într'o stare desperată de sub dărîmături și transportat la spital.

Afacerea Bedmar. Marchiza de Bedmar, care era româncă, a lăsat prin testament o frumoasă avere moștenitorilor ei, obligîndu-i printre altele să restaureze și biserica de la Baia, zidită de Ștefan cel mare. Moștenitorii nu au executat dorința defunctei și din cauza acésta s'a iscat un proces între ei și epitropia bisericeii. Sen-

tința în procesul acesta a fost pronunțată în ședința de Vineri a curții de apel din Iași. Moștenitorul Lemoteux a fost condamnat să plătescă 100,000 lei pentru restaurarea bisericeii după testamentul Bedmar. Asemenea a fost condamnat la 4000 lei cheltueli de judecată.

O aventură neplăcută. D-na Elena Bómbă, soția avocatului I. Bómbă din Bucuresci, aflîndu-se în Paris, se întórse mai zilele trecute la locuința sa de la hotel și găsi ușa închisă pe dinlăuntru. Trimițînd pe chelnerul să vadă, cine este în odaie, chelnerul găsi pe un tînér elegant, care borfăia în cușorul dómnei Bómbă. „Ce cauți aici, domnule?“ îl întrebă chelnerul. „Ce să caut? Dór sunt acasă. Eu sunt domnul Bómbă“. — În momentul acela veni érá-și d-na Bómbă, care se mira de tînérul străin. El fű arestat și s'a constatat identitatea lui în persoana unui anumit Alesandru Leon, care se dice a fi român.

Violarea subordinațiunii este aspru pedepsită în fie-care armată. Asprimea cea mai mare domnesce însă în armata germană. În Heidelberg a fost condamnați săptămâna trecută patru grenadiri la pedepsele cele mai aspre, fiind-că cu ocaziunea manevrelor, aruncaseră cu petri după nisce suboficeri, ér unul din ei a maltratată pe un suboficer cu bastonul. Éta pedepsele: Rudolf Keinrat 10 ani temniță, Friedrich Oehler și Adam Habich câte 6 ani. Iohann Feinauer trei ani și 9 luni. — Înainte casarmeri s'au produs tumulturi. Populația din Heidelberg a pus la cale demonstrațiunii ostile împotriva consiliului de rêsboiș.

Execuțiune cu electricitate. Trei frați Wormser, din New-York, cari asasinaseră pe un unchiș al lor bogat, spre a-l jefui, și cari fuseseră condamnați la mórte de cătră Curtea cu jurați, au fost executați prin electricitate. În convulsiiunile cele mai oribile, și-au dat sfîrșitul; cadavrele au fost pe jumătate carbonisate.

Ucigașă de dece ani. Fetiașă Törkö Victoria din Csanytelek (com. Csongrad) se juca zilele trecute cu băețășul Sebök Joska în etate de 3 ani. Luându-se la cêrtă, fata l'a trântit pe băețel la pămînt și i-a umplut gura cu nisip, lăsându-l mort pe loc. — Fata și-a mărturisit singură crima.

Copil monstru. Elena Onofrei Pustiniuc, din Hănesci (Dorohoiu) a născut un copil monstru, care are capul așa de diform, încât abia se distinge că e cap; un singur ochiș în frunte, două cornițe în loc de urechi și o mare umflătură în creștetul capului. Monstrul mort, pus în spirit, va fi trimis muzeului din Bucuresci.

Teatru german. Lunî séra în 5 Oct. s'a reprezentat comedia în 4 acte „*Zwei Wappen*“ (Două embleme) a popularilor autorî Blumenthal și Kadelburg. Inceputul acțiunii se petrece la o stațiune balneară europeană, unde un baron se amoriséază de o americană milionară. Resultatul este căsătoria, cu totă împotrivirea socrului mare, care nu vede bucuros eclipsarea emblemei străbunilor săi, prin intrarea în familie a unei femei, care deși milionară, este flica unui cărnățar. Tatăl fetei însă la rëndul său e tot așa de mândru de emblema sa, care este emblema muncii. După diferite peripeții comice rezultate din împotrivirea celor doi socri — comedia se sfîrșesce cu reconciliațiune generală. S'au distins d-nii *Seger, Olmar, Sodek*, d-șórele: *Flora Leopold* și *Maria Scherer.*

Adî se representă „*Vinđetorul de păséři*“, ér mâne Miercuri în 7 Octomvrie, o dramă ca novitate: „*Das grosse Licht*“ de Felix Philippi.

Ciangăii și Sécuii în România.

„V. Națională“ publică o scrisóre ce a primit'o de la d-l R. Rosetti drept rectificare a unui articol apărut mai înainte în acésta fôie, care trata despre Ciangăii din Moldova. D-l Rosetti scrie între altele:

...Autorul articolului pare a crede, că toți Ungurii din Moldova sunt Ciangăii, pe când, în realitate, ei se despart în două ramuri ce totul deosebite: Ciangăii și Sécuii.

Ciangăii locuesc aproape esclusiv în valea Siretului, de sub Pașcani, în județul Sucevei și până la Ploscuțeni în județul Putnei. Mai sunt încă două sate de Ciangăii, unul în județul Văsluiului (Poiana Cărnului) și altul în județul Fălciului (Răducăneni) alcătuite de colonii venite de la centrurile lor de pe Siret.

Sécuii locuesc în județul Bacăului, în partea muntóasă, mai cu sémă în comunele Grozesci, Darmănesci, Brusturósa, Solonți, Sunia, Cergul Troțușului, Onești, Bogdana (cătunul Valea Sécă) și Caiușul (cătunul Pralea).

Ciangăii sunt caracterizați prin faptul, că nu pot pronunța sunurile *ce* și *șe*. De pildă ei nu dic: șerpe, șorompoiș, șopărlă, șură, șipot, cios, ciauș, cetire, ciomag, ci șerpe, șorompoi, șopărlă, șură, șipot, șios: siaun, setire, siomag.

Sécuii pronunță aceste sunuri, întocmăi cum le pronunțăm și noi.

Originea Ciangăilor se pierde în noptea timpurilor: din documentele moșiilor pe cari sunt aședați, se constată, că ei le-au locuit tot-déuna. (Este documentat dovedit, că Moldova la început avea o populațiune ungurésă foarte numerosă).

Din contră, originea Sécuiilor stabiliți în Moldova este foarte recentă, și din documente se pôte bine stabili data la care au fost aduși în țéră de proprietarii moșiilor pe cari locuesc astăzi.

Acei de pe valea Slănicului sunt imigrați în cursul celor cinci-deci de ani de pe urmă; ei au venit din propria lor voință, câte unul, pentru a scăpa de óste, de biruri grele și pentru a afla un traiș mai ușor, decât în comitatele Ciuc și Haromszek înghesuite de lume și sêrace.

Ciangăii sunt în deobște ómeni avuși, dér încă sêlbatióii în multe privințe și dispuși la crime de violență.

Sécuii sunt în deobște sêraci, dér blândi și supuși.

ULTIME SCIRI.

Viena, 5 Octomvrie. Maj. Sa a primit adî pe contele Khuen, care i-a raportat asupra cauzelor demisiunii. Contele Khuen va fi primit și mâne. La améđi Maj. Sa a primit pe ministrul președinte austriac Koberber.

Udine, 5 Octomvrie. Aici s'a ținut un congres „*Pro Trento e Trieste*“ presidat de Riciotti Garibaldi, care a trimis „un salut călduros Maghiarilor în lupta pentru drepturile lor naționale“.

Salonic, 5 Octomvrie. Dr. *Girikov*, unul din șefii rêsculațiilor a declarat, că rêsculații vor duce înainte lupta lor contra dominațiunii turcesce. Cel puțin 20.000 luptători vor rămâné sub stég érna întréga. Din cauza acésta Turcia va fi silită a ținé în Macedonia la 200,000 soldați. La primăvară va fi în Macedonia o mobilizare generală de rêsculați. Ei se lăudă, că acuși o să dicteze ei Turcului condițiile păcii în Constantinopol.

Belgrad, 5 Octomvrie. Noul guvern s'a constituit astfel: generalul *Gruici*, președinte, *Andrea Nicolici* externe, *Stoian Protici* interne, *Nicola Nicolici* justiție, *Lyuba Stoianovici* instrucțiune, *Andrejevici* rêsboiș.

Bibliografie.

A apărut:

„*Limba maghiară*“. Manual pentru școléle poporale pe baza planului de învățământ de T. *Petrișioru*. Editura librăriei Ciurcu. Brașov 1903. Prețul unui exemplar cartonat 40 bani.

A apărut „*Almanachul*“ societății „*Petru Maior*“ Budapesta 1901 cu un conținut bogat și ilustrat. Format 8° cu 144 pagini. *Prețul 4 corone*. Se află de vânzare la Tipografia A. *Mureșianu* cu prețul indicat, plus 35 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colônă în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“), de *Tunaru din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca renașterii noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au executat acest dans în tocmai după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrierile originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca orî și unde în tinuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român s'e p'otă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adăus la finea broșurei și textul frumôsei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printru note tôte mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se p'ote procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andreii Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blăși.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesantă și eminentă conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, apelul dat către ministerul de interne D. Perczel prin d-l Dr. Amos *Francisc* cauza fondului pentru mormântul lui Iancu. Prețul este 1 corônă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitezul“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Reteaganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din tôte părțile, pe unde a umbiat Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acesta este titlul unei noué cârticele, ce d-l *Ioan Pop Reteaganul*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popa*. Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iraldie *Porumbescu*. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov,

se pot procura următoarele cărți:

(La cărți: aici înșirate este a se mai adăuge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandăție.)

Scrieri literare pentru popor.

„Carnetul Roșu“, o interesantă *novelă nihilistă*, tradusă din germană de *Mosul*. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoră și distractivă. — „Mosul“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărôsele sale lucrări publicate în foiața țiarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„Caractere morale, exemple și sentințe ulesle din istoriile și literaturile poporilor vechi și moderne“ de *Ioan Popa*. Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adăuge și portul postal.

„Castelul din Carpați“, roman din viața poporului român din Ardeal, de *Jules Verne*, tradus de d-l Dr. *Victor Onșor* cu o prefață de Dr. *Eliă Daniu*. O carte foarte interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Esemplarul broșat edit. populară 1 cor. 60. broșat edit. de lux 2 cor. 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Conține vre-o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

Instrucțiuni populare despre datorințele și drepturile purtă datorului dere edate de *Wilhelm Niemandz*. Acésta carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„Omul“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de *George Cătană* inv. Acésta carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlei pop., pentru școlile de repetițiă și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scôse din pățania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.)

Novela de Sienkiewicz: „Natură și viață“, „Singa veche“ și „Ianco musicantul.“ Traducere de *I. C. Panțu*; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Baia“, „Cale grea“, „La Coda“, „La cărciuma lui Tiriplic.“ *Schițe din viața dela țera*. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „La țerg“, povestire din viața unu: cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

Lira Bihorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Pop*. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de *G. Simu*. Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localizată de *A. Popa*. Se recomandă mai ales pentru cei vréu să jôce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

Vieța după mörte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenesci și desertăciunea celor trecătoare, de *I. P.* Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10.)

Poesii de *R. V. Buticescu*. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poesii și prosă de *A. Pop*. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.)

Taina norocului séu Povestea satului Nemerniceni de *Tache Brânduș*. Acésta carte e foarte potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+ 10 b. p.)

Balade populare de *Avram Corcea* costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

Banca de școlă de *I. Dariu*, 30 b. dluș 10 b. p.)

Disciplina în serviciul educațiunii de *I. Dariu*, 40 b. (plus porto 10 b.)

Idealul învățătorului român de *I. Dariu*, 40 b (plus porto 10 b.)

Lilice dela Pind, poesii macedonene-originale și daco-române de *P. Vulcan*, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

ANUNȚ.

Subscrisul am lipsă de un scriitor, cel mult până în 15 Octomvrie a. c. și de unu din 1-a Ianuarie 1904 Salariu lunar posticipative fix câte 80 corône, altceva nimic.

Preferiți aceia, carî au absolvat cursul de notariu.

Kudsir, (comitt. Hunedórei, cercul Orăștiei), în 30 Sept. 1903.

Procopiu Herlea,
notar com.

2—3.1115.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face orî și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Se caută Acuisitori sub condițiuni avantagiöse, pentru un institut de asigurare bine acreditat.

Oferte numai în scris sub „RENTABIL“, la Administrația acestui țiar.

ANUNCIURI
(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. În cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădément care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de depoul de ghetă al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de mörte, aședământul séu de înmormântare bogat asortat în carî tôte obiectele, atât sorteale mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de ștejaru.

Depou de cununii pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, carê funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vênét, pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, i a u asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de mörte a se adresa la

9—*

E. Tutsek.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provédut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tôte speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în totă mărimca.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.